

УДК 365.13:658
О 64

*Рекомендовано до друку вченою радою
навчально-наукового інституту цивільного захисту
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 2 від 24 жовтня 2025 року)*

*Дозволяється публікація матеріалів збірника у відкритому
доступі комісією з питань роботи із службовою інформацією
у Національному університеті цивільного захисту України
(протокол № 5 від 20 жовтня 2025 року)*

О 64 Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ):
Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси НУЦЗ України –
К : 7БЦ, 2025. – 344 с.
ISBN 978-617-549-322-9

У публікаціях досліджуються: організаційно-управлінські засади функціонування ЄДСЦЗ; нормативно-правове регулювання діяльності ЄДСЦЗ; соціальне-економічне забезпечення діяльності ЄДСЦЗ; особливості організації та реалізації заходів цивільного захисту в умовах воєнного стану; соціальна реабілітація та медичне забезпечення в умовах воєнного стану; організаційно-правові основи антитерористичної безпеки держави; інноваційні технології та інформаційне забезпечення діяльності ЄДСЦЗ; організаційно-правові засади забезпечення безпеки та стійкості об'єктів критичної інфраструктури України в умовах ведення воєнних дій; міжнародне співробітництво та інтеграційні процеси у сфері цивільного захисту.

УДК 365.13:658

ISBN 978-617-549-322-9

© Авторські тексти, 2025
НУЦЗ України, 2025

АНАЛІЗ ЗАХОДІВ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

*Катерина РУСЕНКО,
Національний університет цивільного захисту України*

Питання захисту об'єктів критичної інфраструктури особливої актуальності набули із введенням в Україні 24 лютого 2022 року воєнного стану. Успішність їх вирішення здебільшого залежить від ефективності формування та реалізації державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної системи стійкості України, належної організації державного управління у цій сфері, оперативного вдосконалення національного законодавства з цих питань. [1]

Важливими етапами формування державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури є ухвалення Закону України від 16.11.2021 № 1882-IX «Про критичну інфраструктуру» [2] та видання Указу Президента України від 27.09.2021 № 479/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року національної системи стійкості» [3]. Згідно із Законом України «Про критичну інфраструктуру» створено умови для формування та ефективної реалізації державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури, сформовано позитивний вплив не тільки на розбудову національної системи стійкості, а й на архітектуру світової безпеки, враховуючи європейський та євроатлантичний вибір України.

Упроваджена на виконання Указу Президента України національна система стійкості передбачає забезпечення функціонування таких базових елементів, як безпека та захищеність об'єктів критичної інфраструктури, зокрема: стійке постачання продовольства, водопостачання, енергопостачання, постачання теплової енергії; стає функціонування транспортних систем; кібербезпека; захищеність та безперебійне функціонування інформаційних та комунікаційних послуг; забезпечення оборони та правопорядку; здатність системи охорони здоров'я функціонувати в умовах посилених навантажень. Одним із пріоритетних на сьогодні серед базових елементів національної системи стійкості є спроможність єдиної державної системи цивільного захисту до дій в умовах загрози чи виникнення надзвичайних ситуацій.

У таблиці 1 відображено визначені національним законодавством уповноважені органи з питань захисту критичної інфраструктури в Україні.

Таблиця 1 – Уповноважені органи з питань захисту критичної інфраструктури в Україні

У мирний час	Під час дії воєнного стану (а також протягом 12 місяців після його припинення чи скасування)
Державна служба захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної стійкості України	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України

Джерело: розроблено на основі [4 – 5]

Варто зазначити, що в умовах воєнного стану триває удосконалення законодавства щодо захисту критичної інфраструктури

На мою думку, одним із перших завдань удосконалення національної системи захисту критичної інфраструктури на найближчу перспективу повинно бути саме запровадити чіткий механізм щодо функціонування визначених секторів критичної інфраструктури та секторальних органів у сфері захисту критичної інфраструктури,

виконання передбачених законодавством завдань захисту об'єктів критичної інфраструктури, а саме відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 415:

1. процедуру формування і ведення Реєстру об'єктів критичної інфраструктури;
2. включення об'єктів критичної інфраструктури до Реєстру;
3. внесення інформації про об'єкти критичної інфраструктури та їх виключення;
4. доступ та надання інформації з Реєстру.

Одним із суб'єктів національної системи захисту критичної інфраструктури є і Державна служба України з надзвичайних ситуацій – центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

Органи і підрозділи цивільного захисту лише впродовж 2023 року 1 тис. 436 разів залучалися до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків ведення бойових дій та ракетних ударів на об'єктах цивільної інфраструктури. Усього з початку збройної агресії підрозділи ДСНС здійснили понад 131 тис. 720 виїздів на ліквідацію наслідків обстрілів населених пунктів, під час яких врятовано життя 4 тис. 522 особам та ліквідували понад 17 тис. 390 пожеж [6].

Найбільш перспективним напрямом щодо вдосконалення захисту об'єктів критичної інфраструктури є міжнародне співробітництво у сфері захисту критичної інфраструктури, забезпечення взаємодії національної системи захисту критичної інфраструктури з відповідними міжнародними системами, насамперед європейськими та євроатлантичними. Певний досвід цієї роботи накопичений в рамках участі України в Механізмі цивільного захисту Європейського Союзу та співпраці з НАТО.

Також необхідно враховувати досвід посилення стійкості критичної інфраструктури через удосконалення управління, представлений у звіті Організації економічного співробітництва та розвитку (далі - ОЕСБ) - міжнародної організації, що об'єднує 37 країн світу, більшість з яких є країнами з високим доходом громадян і високим індексом людського розвитку та розглядаються як розвинені. [7]

Можна вважати, що перспективними залишаються дослідження щодо:

- посилення стійкості національної системи захисту критичної інфраструктури через удосконалення управління на всіх рівнях;
- удосконалення взаємодії і координації між суб'єктами національної системи захисту критичної інфраструктури;
- підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, тренування працівників національної системи захисту критичної інфраструктури;
- розширення міжнародного співробітництва у сфері захисту критичної інфраструктури, забезпечення взаємодії національної системи захисту критичної інфраструктури з відповідними міжнародними системами, насамперед європейськими та євроатлантичними.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О. Державна політика та державне управління у сфері захисту критичної інфраструктури. Науковий вісник: Державне управління. 2024. № 2(16), ст. 137.
2. Яременко О. І., Страхніцький Я. О. Теоретико-методичні основи забезпечення системи захисту критичної інфраструктури держави. Державне управління: удосконалення та розвиток, електронне видання, 2022. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2610> (дата звернення : 16.09.2025).
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року «Про запровадження національної системи стійкості»: Указ Президента України від 27.09.2021 р. № 479/2021. Офіційний вебпортал парламенту України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479/2021#n5> (дата звернення : 16.09.2025).
4. Про утворення Державної служби захисту критичної інфраструктури та забезпечення національної стійкості України : постанова Кабінету Міністрів України

Секція 8. Організаційно-правові засади забезпечення безпеки та стійкості об'єктів критичної інфраструктури України в умовах ведення воєнних дій

Віталіна БУРЛАКА, Ірина МІЩИНСЬКА

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....263

Вікторія ДЕНИСЕНКО, Юлія КУХТІНА, Дарина КАРПОВА

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....265

Олексій ЗАГРЕБІН, Дмитро ЖУРБИНСЬКИЙ

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ267

Каріна ЗАРІЦЬКА, Максим ДЕМЕНТ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ269

Роман ІЛЛЮЩЕНКО, Олег МИРОШНИК

ПРОЄКТУВАННЯ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СПОРУД ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ З ІНТЕГРОВАНИМИ СИСТЕМАМИ УКРИТТЯ271

Світлана КОСЯК

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ.....273

Анатолій МУДИК, Дмитро ЖУРБИНСЬКИЙ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЯДЕРНОЇ ЕНЕРГІЇ І ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯДЕРНОЇ ТА РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ.....275

Олександр ПОЛІВАНОВ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА СТІЙКОСТІ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВЕДЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ (СТАНOM НА ЖОВТЕНЬ 2025 РОКУ).....278

Аліна ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО, Дмитро ТАРАДУДА

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....280

Марина ПОРОКА, Світлана ДОМБРОВСЬКА

ІНСТИТУЦІЙНА СПРОМОЖНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ППІ-ПРОЄКТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....283

Катерина РУСЕНКО

АНАЛІЗ ЗАХОДІВ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ286

Катерина РУСЕНКО

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ШКІДЛИВИХ РЕЧОВИН НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ ВНАСЛІДОК ПОШКОДЖЕНЬ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....288

Дмитро ТОВПИШКО, Олег МИРОШНИК

ОПТИМІЗАЦІЯ ДІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПІД ЧАС ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ОБ'ЄКТАХ ТЕПЛОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ290